

JÄRVA PRAOSTKONNA AASTARAAMAT 2023



Number 5

PEAPIISKUPI TERVITUS

Advendi- ja jõuluajal mõtleme Jõululapsele, kes rahunus ja ärevasse maailma sündides tõi kaasa endaga rahu ja rõõmu nõnda, et inglid koorina justkui laulupeol laulma hakkasid.

Eeloleva aasta suvel ootab meid Viljandis ees EELK vaimulik laulupidu teema all „Rõõm üle maa“. Saame juba laulupeo ootuses pingutada selle nimel, et meie rõõm ei kõlaks ainult lauludes, vaid et see rõõm, mida ammutame kristlikust usust ja lootusest, nakataks ka kõiki teisi meie ümber.

Eestlaste laulurahva tiitlit rutatakse tõestama just meie laulupeotraditsiooniga. Nõnda võiks kehtida eestlaste kristlikuks rahvaks olemise tõestusena samal kombel meie usin jõulukirikus käimine. Mõlemad sündmused panevad liikuma ja puudutavad kümneid tuhandeid või isegi sadu tuhandeid inimesi üle Eestimaa. Advendi- ja jõuluajal toovad inimesed kirikusse samamoodi, kui laulupidu täidab

lauluväljaku kord viie aasta tagant.



Loomulikult on kirikutes rohkearvuliselt inimesi ka paljude muude sündmuste puhul, nagu täitub ka lauluväljak mitmetel teistelgi rahvaüritustel. Siiski, omavad nii jõulud kui laulupidu enamuse eestlaste jaoks nende teadvuses või meeles teatud eristaatust. Eriline on ka mõlemale sündmusele eelnev ootuseaeg. Usun, et peoks pikalt valmistuvate koorilauljate laulupeo-ootus ei erine oluliselt kristlaste advendiaegsest ettevalmistusajast jõulupühade eel.

Soovin kõigile rahuliku advendiaega, jõulude ja vaimuliku laulupeo ootust! Soovin, et uus aasta tooks rahu Ukrainasse ja mujale, kus inimesed sõdivad ning seda, et sõjakära asemele tuleks vaikus ja rahu. Siis tõuseb kõigi südameist rõõm – rõõm üle maa!

+Urmas Viilma EELK Peapiiskop

EELK Järva praostkond

Pikk 54, 73301 Järva-Jaani, Järvamaa, tel 3863114. jarva@eelk.ee

Praost Katrin-Helena Melder. Abipraost Andres Tšumakov.

Praostkonna sekretär Gerly Algeus (tel 5811 4034)

Õpetaja emeritus Lea Heinaste. Vikaarõpetaja Jaanus Klaas

Arveldusarve: EE201010702003969009

Praosti tervitus

Armas Järva praostkonna aastaraamatu lugeja!

Missugune palve on olnud meie mõtetes ja huultel kõige sagedamini sellel peagi lõppeval aastal? Julgen arvata, et kõige rohkem oleme oma kirikutes ja kodudes palvetanud rahu eest. Kuid tundub, et rahu leidmine ja selle saavutamine rahutu elu keskel on justkui võimatu. Vahel tekib isegi lootusetuse tunne, mida rohkem palvetada, seda enam kuuleme uudiseid konfliktidest, rahutustest ja uutest sõjakolletest. Järele mõeldes tuleb aga tõdeda, et siin maailmas ei ole kunagi olnud sellist aega, kus keegi ei sõdiks, kus kõik riigid ja rahvad elaksid rahu, üksteisemõistmises ja üksteisest hoolides. Rahu ei valitsenud maailmas ka esimestel jõuludel. Ometi laulsid jõuluinglid Petlemma väljal: „... ja maa peal rahu, inimestest hea meel.“ (Lk 2:14). Prohvet Jesaja kuulutas, et „sünnib laps, kellele pannakse nimeks Rahuvürst.“ (Js 9:5). Jeesus tõi rahu siia maailma öeldes: „Rahu ma jätan teile, oma rahu ma annan teile. Mina ei anna teile nõnda, nagu maailm annab. Teie süda ärgu ehmuga ega mingi araks!“ (Jh 14:27) Tema rahu olemust iseloomustab vast kõige paremini järgnev lugu.

Üks valitseja soovis saada pilti, millel oleks kujutatud täiuslikku rahu. Ta pöördus riigi kunstnike poole ja pani välja autasu sellele, kes teeb parima pildi. Määratud ajaks töid kunstnikud kohale suure hulga pilte. Valitseja vaatas pildid üle ja valis välja kaks, mis talle eriti meeldisid.



Nende kahe hulgast tuli nüüd valida parim. Esimesel pildil oli kujutatud tüüne järv. Järvepind oli sile nagu peegel ja selles peegeldusid ümbritsevad mäed, helesinine taevast ja valged pilved. Igaüks, kes seda maali vaatas, mõistis, et siin on kujutatud täiuslikku rahu.

Teisel pildil olid aga ähvardavad kõledad mäed. Mägede kohal oli tormimõllus taevast, sadas vihma ja sähvis äike. Kaljuseinast paiskus alla vahune kosk. Kõik see kokku ei paistnud sugugi rahulik. Silmitsedes tähelepanelikult koske, märkas valitseja selle taga väikest põõsakest, mis kaljupilust välja kasvas. Põõsakesele oli üks lind pununud pesa. Ähvardava kuristiku serval, müriseva kose kõrval istus linnuke pesal ja haudus oma järglasi. Valitseja tunnistas selle pildi parimaks ning ütles: „Tõeline rahu ei tähenda kohta, kus on vaikne ja rahulik, kus pole müra ja rahutust, pinget ja ohte. Tõeline rahu on see, kui hoolimata ümbritsevast tormist säilitatakse rahu ja vaikus oma südames.“ („Tõeline rahu“, Ajatud lood).

Usus Jumalasse saame kogeda samasugust imet, kus rahutu maailma keskel, on meie südames siiski rahu, mis lubab meil rahumeeles oma igapäevast tööd teha, rõõmu tunda ning oma eluga ka rahutegijad olla. Apostel Pauluse sõnadega soovin, et Jumala rahu, mis on ülem kui kogu mõistmine, hoiaks meie südamed ja mõtted Kristuses Jeesuses (Fl 4:7)

Katrin-Helena Melder, assessor, praost



28.-29. juunil 2024 toimub Viljandis

EELK kirikupäev ja vaimulik laulupidu „Rõõm üle maa”

Täpsem info aadressil: <https://kirikupaev.eelk.ee/>

Järva praostkonna aastaraamat 2023

Toimetus ja korrektuur

Katrin-Helena Melder

Andres Tšumakov

Esikaas: Järva praostkonna Taize-palvus Paides

Fotod: Erakogud, koguduste arhiiv

Väljaandja © EELK Järva Praostkond

Sisukord

2 Tervitused

3 Järva praostkonnast

8 Aegviidu kogudus

9 Ambla kogudus

10 Anna kogudus

11 Järva-Jaani kogudus

12 Järva-Madise kogudus

:

13 Järva-Peetri kogudus

14 Koeru kogudus

15 Käru kogudus

16 Paide kogudus

18 Tapa kogudus

19 Türi kogudus

20 Vahastu kogudus

Järva praostkonna olulisemad sündmused 2023

Praostkonna 2023. aastale tagasi mõeldes on palju meeldejäävaid sündmusi, kohtumisi ning Jumala juhtimise ja õnnistuse kogemusi, mille eest tänulik olla. Jätkasime juba varasematel aastal ellu kutsutud, aga ka uute ettevõtmistega.

Sõpruspraostkond

08.-11. märtsil olime oma delegatsiooniga külas Hofgeismar-Wolfhageni sõpruspraostkonnas Saksamaal.



Praostkonna delegatsioon Saksamaal

ERAKOGU

Meid kutsuti sinodile, kus Järva praostkonda tutvustava ettekande pidas praost Katrin-Helena Melder ning laulis meie pastorite ja organistide ansambel „Püha Müristus Omal Viisil“. Meid võtsid vastu väga armsad ja sõbralikud koguduste esindajad ning dekaan Wolfgang Heinicke, kes oli siirdumas pensionile ja see sinod oli tema töökohustustes viimane. Reisi jooksul oli meil võimalus külastada mitmeid väikseid ja armsaid pühakodasid, tutvuda sealsete koguduste elu ja tööga ning tunda rõõmu seal tärnanud kevadest. Loodame, et meie kohtumistest kasvavad välja osaduslikud ja rõõmutoovad sõprussuhted. Südamlik tänu meie võõrustajatele helde külalishakuse ning hingekosutavate hetkede eest!

Suurel Reedel, 7. aprillil toimunud Ristitee viis meid sel korral Paidesse. Koostöös erinevate kristlike

kogudustega asusime teele Paide Püha Risti kirikust ning järgnesid peatused Paide Baptistikoguduses, Paide Saksa koguduse kiriku, Lossikiriku ja Õigeusu kiriku asukohtadel, teekond jätkus läbi linna Paide Metodisti kirikusse ja sealt Paide Uusapostlikku kirikusse, kus kogunevad ka katoliiklased. Peatusime Paide Adventistide palvemaja juures ning endise Katariina kiriku asukohal ning teekond lõppes sooja tee ja pirukatega Paide Püha Risti kirikus, kus saime osa veel ka koguduse ansambel „Decorus Musicus“ kaunist kontserdist. Ristitee eestlauljaks oli Ambla koguduse organist Ave Prints, mõtisklusi ja palveid lugesid koguduste vaimulikud ja ilmikud peapiiskop Urmas Viilma raamatust „Meie Issanda Jeesuse Kristuse ristitee“.

Ülestõusmispüha koosviibimine

Issand on tõesti üles äratatud! Lk 24:34.



Koosviibimisest osavõtjad Järva-Jaani pastoraadis ERAKOGU

Seda rõõmu tulime kokku jagama Järva praostkonna koguduste vaimulike, organistide, juhatuses esimeeste ja praostkonna esindajate koosviibimisel 2. ülestõusmispühal, 10. aprillil Järva-Jaani pastoraati. Laulis pastorite ja organistide ansambel "Püha Müristus Omal Viisil", dirigent Evelyn Traublum-Rambi, pidulaua katsid perenaised Anneli Linde ja Riina Seire, praost Katrin-Helena Melder ütles ülestõusmispüha tervituse, koos laulsime ja palvetasime ning koksime rõõmsalt pühademune.

Järva valla kirikute päevad

Traditsioonilised Järva valla kirikute päevad koostöös valla ja viie kogudusega töid meie kirikutesse taas väga palju inimesi nii lähedalt kui ka kaugelt. Meeldejäävaid loenguid, kontserte, näitusi jagus igasse pühakotta. Eriliselt tõstaksin esile sel aastal läbi viidud ringkäike kalmistutel, kus tutvustasime kohalikku kultuurilugu ja isikuid, kes meie kalmistutele on maetud ja kes on oma hea eeskuju meile jätnud. Need ringkäigud filmiti ka üles ja need saavad olema kirikute päevade kodulehel nähtavad ja järelvaadatavad kõigile huvilistele ikka selleks, et ennast paremini kurssi viia eelnevate põlvete tööde ja tegemistega ning säilitada nõnda järjepidevus meie kohalikust kultuuriloost.

Praostkonna suvine reis viis meid seekord 18.-19. juulil Setomaale, kust on pärit Ambla koguduse õpetaja Tõnu Linnasmäe. Alustasime oma teekonda ühise palvega Järva-Jaani kirikus, mille viis läbi praost Katrin-Helena Melder. Esimeseks peatuseks oli Värska Teemaja, kus kinnitasime keha ja kogusime jõudu Seto Talumuuseumi külastamiseks. Rõõmus ja hingekosutav kohtumine toimus Värska preestri isa Andres Põld'iga Värska Õigeusu kirikus ning seejärel puhkehetk Värska SPAs. Teise päeva teekond viis meid Obinitsasse, kus ringkäiku kalmistul ja kirikus juhtis sootska Hörn Aare. Seejärel oli meil võimalus külastada ka Serga Tsassonat ning kogeda lahke perenaise külalislahkust. Ta kutsus meid oma koju külla ning kattis pidulaua ja kostitas meid hea ja paremaga ning tegi oma lahke ja armastava loomuga meie päeva väga eriliseks ja helgeks. Teekond lõppes Vastseliina linnuses ja kirikus, kus pidasime ka oma tänu- ja õhtupalvuse. Suur tänu taaskord õpetaja Tõnu Linnasmäele väga hästi organiseeritud ja läbiviidud reisi eest ning kaasteeliste toreda seltskonna ja ühise osaduse eest! Südamlik tänu ka kõigile, kes meid sel teekonnal vastu võtsid ja võõrustasid!



Väljasõidul osalejad Setomaal

ERAKOGU

Visitatsioon

Praost Katrin-Helena Melderi korraline visitatsioon toimus Ambla kogudusse 28. oktoobril. Teda assisteerisid abipraost Andres Tšumakov, õpetaja Jane Vain, diakon Jaanus Tammiste, raamatupidaja Viive Kuresoo, ning organist ja orelimeister Ago Tint. Kogudus oli visitatsiooni hästi ette valmistanud, kohal olid koguduse mitmed nõukogu liikmed. Kogudusel on kauaaegne ja armastatud õpetaja Tõnu Linnasmäe,

kes elab kohapeal, samuti organist ja toimiv nõukogu ning koguduse aktiiv. Kohapeal koguduse elu ja tegevusega tutvudes tõdesime, et Ambla kogudus on hästi toime tulnud jumalateenistusliku elu, majandustegevuse, hoonete korrastamise, kalmistute haldamise, raamatupidamise ning dokumendihalduse korraldamisega. Koguduseeluks on kõik vajaminev olemas. Muret teeb aga pastoraadi katus, mis laseb vihmavett läbi väga mitmest kohast ning kabeli katus, kus on samuti liigniiskuse tõttu vohama hakanud vamm. Korrastamist vajavad ka koguduse meetrika- raamatud, mida ei ole juba pikka aega täidetud.



Visitatsioon Ambla kogudusse 28.10.2023

ERAKOGU

Introduktsiooni jumalateenistus toimus reedel, 22. septembril Koeru kirikus. Tunneme rõõmu, et kogudus on saanud kümne aasta pikkuse vaheaja järel taas oma õpetaja, kes asus elama pastoraati.

Introduktsiooni viis läbi piiskop Joel Luhamets ning teda assisteerisid assessor praost Katrin-Helena Melder, abipraost Andres Tšumakov ja õpetaja Allan Kährrik, kes ka jutlustas. Õpetaja Kristi Sääs on eelnevalt teeninud Suure-Jaani koguduse õpetajana ja viimasel neljal aastal töötas ta Saksamaal: aastajagu oli ta vabatahtlik töötaja Mariaõdede öeskonnas Darmstadtis ning kolm aastat oikumeeniline töötaja Württembergi evangeelse kiriku misjoni-, oikumeenia ja arendus-teenistuses. Tere tulemast õpetaja Kristi Sääsele meie praostkonda!

Praostkonna aastalõpu konverents toimus neljapäeval, 16. novembril Järva-Jaanis.



Praostkonna sügisene vaimulik konverents

ERAKOGU

Päev algas jumalateenistusega kirikus, kus jutlustas Järva praost Katrin-Helena Melder ja liturgina teenis

õpetaja Kristi Sääsk. Pärast jumalateenistust jätkus konverents pastoraadis, kus esmalt pidas piiblitunni õpetaja Kristi Sääsk ja pärast lõunat pidas ettekande Siimon Haamer teemal "Piibliõpe koguduses - võimatu või võimalik?". Konverentsil osalesid praostkonna vaimulikud, organistid ning koguduste vaba- tahtlikud ja töötajad.

Pikemalt ja põhjalikumalt on meie praostkonna olulisemaid sündmusi kajastanud õpetaja Kätlin Liimets ja praostkonna muusikatöö sekretär Ave Prints ajalehes „Eesti Kirik“.

Konverents

Vaimulike konverentsil siseministeeriumi esindaja Annes Kalle peetud ettekanne kriisi juhtimisest tõi fookusesse koguduste ja vaimulike rolli erinevate kriiside lahendamisel. Kõlas soovitus oma piirkonnas initsiatiiv haarata.



Kriisikonverentsist osavõtjad

ERAKOGU

Üheks selliseks initsiatiivi haaramiseks oli kahtlemata Järva-Jaanis 9. veebruaril toimunud Järva praostkonna konverents, mille sisuks koguduste valmisolek kriisiolukordadeks. Ettekandeid olid kutsutud pidama Kaitseliidu, Naiskodukaitse ja päästeameti esindajad. Sissejuhatavalt ütles praost Katrin-Helena Melder, et meie kõikide soov ja palve on, et midagi ei juhtuks, aga kui juhtub, siis peame valmis olema. Ta meenutas ka, et vaimulike konverentsil tõi peapiiskop Urmas Viilmaa (tsiteerides kaitseväge juhatajat Martin Heremit) esile võimaluse, et sõda võib Eestisse jõuda. Kriis.ee kodulehelt võib lugeda, et „*iseseisev hakkamasaamine ja igaühe roll kriisideks valmistumisel on väga oluline. Kriisi korral võib abi kohale jõuda eeldatust hiljem. Seega on tähtis, et igaüks mõtleks enda ja oma pere jaoks läbi, kuidas saada hakkama siis, kui elutähtsad teenused (soojus- ja veevarustus, elekter ja kanalatsioon, sideteenus jm) peaksid katkema*“. See nõuanne kehtib ka kogudustele.

Laiapidse riigikaitse olulisus

Pärast konverentsi jumalateenistust Järva-Jaani kirikus sai esimesena ettekandeks „Valmisolek kriisiolukorraks ja kriisiolukorras toimimine. Koostöövõimalused kogudustega“ sõna Kaitseliidu Järvamaa maleva pealik kolonelleitnant Kuido Pettai, kes ütles, et „kriis on midagi, milleks peab olema ette valmistatud. Rahu ajal on Kaitseliit toetav element. Kui on sõjaseisukord, siis on vastupidi“. Ta rõhutas, et kohalikud omavalitsused (KOV) ja teised organisatsioonid ei saa oma kaitseplaane üles ehitada teiste, ka mitte Kaitseliidu, politsei ega päästeameti ressurssidele.

Peab olema oma võimekus kriisidega toime tulla. Näiteks kui elekter läheb ära, siis ei saa loota, et

Kaitseliit tuleb oma generaatoriga. Võimalus on vaid ajutiselt aidata. Toimepidevus tuleb KOVidel tagada ise. See kehtib ka koguduste kohta. Kõneldes kriiside kriisist ehk sõjast, nimetas Pettai, et Kaitseliit on oma valmisoleku sihtinud kuupäevaks 24.02.2024: „See on päev, kus peame kõigeks valmis olema. See on meie enda jaoks pandud termin, kuhu oma valmisoleku teraviku suuname.“

Kriiside puhul tehakse ettevalmistusi ka evakuatsiooniks, mis on päästeameti juhtida. Pettai hinnangul võiksid kogudusedki sellesse kaasatud olla: „*Eelkõige hingehoid, inimestega rääkimine, kontakti saamine on ülimalt vajalik. Usuline kuuluvus võib siin oluliselt saada. Kriisis olev inimene vajab enda kõrvale inimest, keda usaldab, kellega julgeb rääkida. See teema on minule võtmekoht. Näiteks Järva maleva logistikavõrgustikus on üks hingehoidja ametikoht, ka sõja ajal.*“

Ta lisas: „*Ei saa mõelda, et mind see ei puuduta. Vaadates Ukrainat, siis see puudutab kõiki. Ukrainas on kaplanitel praegu väga suur mõju ja roll. Olen ise ateist, aga mõtlen kõigile. Minu kõrval võib olla inimene, kes usub. Ei ole vahet, mis parteisse kuulud, milline on usuline vaade või nahavärv. Oluline on, mis lipp on meil õlal ja millist lippu me kaitseme. Mentaalse pildi ülesehitamine tuleb altpoolt üles.*“

Ehkki meie piiri ääres pole nii vähe sõjaväelasi Venemaa pool olnud Eesti taasiseseisvumise algusest saadik, rõhutas kolonelleitnant Pettai siiski laiapidse riigikaitse olulisust. Sõjaajal võiks koguduste ülesanne olla hingehoid, hukkunute matmine ja info jagamine. Ta oli seda meelt, et kogudused tuleb tingimata kaasata KOVide kriisiplaanide koostamisse.

Valmisolek kriisiolukordadeks

Umbes paarikümnele konverentsil osalenud praostkonna esindajale tutvustas Naiskodukaitse Järva ringkonna instruktor Merje Mihkelsaar, mis võiks olla nn *ole-valmis-seljaketis* ehk mida võiks varuda, et olla valmis kiiresti kodust lahkuma. Ta nimetas, et kindlasti dokumendid, ravimid, soojad riided, midagi söödavat, termotekk ja kõik see, mida inimene vajalikuks peab, et hakkama saada. „*Loodame, et meil ei lähe seda vaja, aga parem olla valmis. Kui tuleb kriis, siis ei meenu, kus asjad on. Meie ülesanne pole paanikat külvata, vaid suurendada valmisolekut,*“ seletas Mihkelsaar.

Rapla-Järvamaa päästepiirkonna peaspetsialist Pavel Ivanov vahendas, mida võiks sisaldada kodune seitsme päeva kriisivaru, ja pidas ettekande „Organisatsiooni (praostkond/kogudused) valmisolek kriisiolukorraks ja koostöövõimalused päästeametiga“. Ivanov kõneles, et päästeameti eesmärk on tõsta elanike teadlikkust ja valmisolekut kriisides hakkama saada. Võimalike kriisidena nimetas ta järgmisi: elektrikatkestus, torm, ulatuslik tulekahju, kuumalaine, epideemia, sõda, küberrünnak, plahvatus, ohtlikud veosed, üleujutus jne.

Ta vahendas, millised on elanikkonna kaitse põhimõtted, kuidas tagatakse elutähtsad teenused, milline võiks olla varjumiskoht ja kuidas antakse edasi ohuteavitusi: „*Tihti arvatakse, et suure kriisi puhul jõuab abi kiiresti. Vastupidi. Väljakutseid on väga palju, kõik nõuab aega. Kindlasti on abiks telefoni*

tõmmatav „Ole valmis!“ rakendus, mille kasutamine ei vaja Interneti.“

Päästeamet on just neil päevil koos tehnikaulikooliga välja töötamas soovitusi, mida peaks arvestama kortermajade keldreid varjumispaikadeks kohandades. Näiteks on inimestele suureks ohuks aknaklaaside killud plahvatuste korral.

Kuidas jõuab inimesteni info? Tuleb jälgida rahvusringhäälingu kanaleid ja alates 19. jaanuarist on käivitatud asukohapõhine kiire teavituse süsteem ehk on koostöö kokkulepe päästeameti ja häirekeskuste vahel. Selliselt suunatakse ohu korral sõnumid vastava piirkonna inimestele. Näiteks et on metsatulekahju, palun varju siseruumidesse, lülita välja ventilatsioon, pane aknad kinni, oota järgmisi korraldusi. Tänavu ehitatakse suurematesse linnadesse ja asulatesse ka sireenide süsteem, millel on sõnalise teavituse võimekus ehk on võimalik teavitada, mis on häire sisu ja mida tuleb edasi teha. Esimene selline paigaldati 15. veebruaril Viljandisse.

Järva praostkonna tsiviilkaitseteemalisel konverentsil anti teemale kohalik vaade, aga see on laiendatav kogu Eestile. Ent iga piirkond peab ühise kogukonnana läbi mõtlema oma võimalused ja tegema ettevalmistused, et olla kriisideks valmis.

Kätlin Liimets, Ajaleht „Eesti Kirik“ nr 7, 22.02.2023

Sinod

Järva praostkonna sinod toimus Koerus 3. mail. Praostina jätkab Katrin-Helena Melder, abipraostiks valiti Paide koguduse õpetaja Andres Tšumakov.

„Me viriseme vähem oma toimetuleku üle, kui seda tegime enne pandeemiat. Toimetulek pole paremaks läinud – elame ju majandussurutises –, meie suhtumine on muutunud. Piinlik on viriseda, kui näeme, mis toimub igapäevaselt Ukrainas,“ ütles sinodikoosolekul juba toimunud tänavustele sinoditele tagasi vaadates peapiiskop Urmas Viilma. See üldistus kehtis ka Järva praostkonna sinodipäeva kohta, mis algas jumalateenistusega Koeru kirikus ja jätkus koosolekuga Koeru kultuurimajas.



Sinodist osavõtjad Koeru kirikus

ERAKOGU

Vahetus abipraost

Sissejuhatavalt tervitasid 30-t sinodisaadikut Järva valla vallavanem Toomas Tammik, Koeru koguduse juhatuse esimees Eltsa Lööke ja muinsuskaitseameti Järvamaa nõunik Madis Mikkor. Lisaks tavapärasele 2022. aasta majandusaruande läbivaatamisele ja uue

eelarve vastuvõtmisele tekitas kõige enam elevust praosti ja abipraosti valimine.

Peapiiskop esitas ametis oleva praosti Katrin-Helena Melderi uuesti kandidaadiks. „*Tunnen, et praosti ametiaeg on läinud väga kiiresti. Meeskonnatöö, mis meil on, inspireerib mind edasi töötama,*“ nõustus senine praost Katrin-Helena ja sai volitused 28 poolthäälega. Tõnu Linnasmäe andis 31 aastat väldanud abipraosti ameti pidamise üle nooremale ametivennale Andres Tšumakovile, kes sai ka sinodi toetuse. Praost Melder tänas abipraost Linnasmäed ja peapiiskop andis sooja käepigistusega üle EELK tänukirja ustava teenimise eest.



Praostkonna nõukogu

ERAKOGU

Püha müristus ja hingamispäeva õnnistus

Praost Melder vaatas praostkonna 2022. aasta tegevusele tagasi fotomaterjali abil, keskendudes olulistele hetkedele. Mitmeid kordi nimetas ta, kui oluline on, et kaks hoolduskogudust on saanud oma õpetaja: Paide kogudus õpetaja Andres Tšumakovi ja Järva-Madise kogudus õpetaja Jane Vainu. See on elavdanud nii koguduse sisulist tegevust kui ka suurendanud laekunud annetuste hulka.

Praostkondlikest töövaldkondadest paistis kõige enam silma muusikatöö, mis stabiilsena elas ka koroonaaaja üle. „*Muusikatöö sai uue hingamise ja hoo. Taaselustasime vaimulike laulupäevade traditsiooni,*“ jagas Melder ja tõstis esile ka uut praostkonna organistide ja pastorite ansambli Püha Müristus Omal Viisil, mida juhatab Tapa koguduse organist Evelyn Traublum-Rambi ja mis märtsi alguses külastas praostkonna sõpruspraostkonda Hofgeismar-Wolfhagenit Saksamaal.

Murevaldkonnaks piirkonnas on diakoonia- ning laste- ja noortetöö. Pühapäevakool töötab vaid Järva-Jaani koguduses. Küll rõõmustati, et mullu sai Andres Murumägi EELK aasta juhatuseesimehe tiitli. Vahastu kogudusele pühendunud mees kutsus ka 28. mail toimuvatele Vahastu kiriku 140. aastapäeva pidustustele. Toreda ettevõtmisena kõlas praostkonna teesegu tellimine, mis koosneb 12 ürdist, märkides 12 praostkonna kogudust.

Talituste arv oli erakordselt väike. Kõik arvud aga, mis on seotud jumalateenistusliku eluga, on kasvanud. Samuti kehtib see korjandusest saadud tulu ja kontsertide arvu kohta kirikutes. Praost tõi ka huvitava pereloolise fakti esile: 2022. aastal Järva-Petri kirikut külastanud presidendi Alar Karise vanaisa on sepistanud selle kirikuaia sepivärava.

Oma ettekande lõpetuseks pani praost sinodilistele südamele, kui oluline on ajal, mil pühapäeva pühadus

järjest taandub, oma peredes kujundada hingamis-päeva pidamise harjumust: „*Leidkem pühapäeva õnnistus üles! See pole ainult vaimulike ülesanne. Pikemas perspektiivis ei jaksa vaimulikki pühendunud oma tööd teha, kui koguduse liikmed teda jumalateenistuslikus elus ei toeta, ei palveta koos.*“

Juustust, vahuveinist ja abielust

Peapiiskop tänas kogudusi solidaarsuse eest Ukraina heaks tehtavas. Ta tõstis ka esile, et mullu toimus meie kogudustes pea 800 veebijumalateenistust. See on aidanud ehitada silda nendega, kes pühapäeval kirikusse ei saa. Muutus on toimunud annetuskultuuris: „*Annetamine on muutunud loomulikuks asjaks. Ei pea häbenema kotikorjanduste läbiviimist kogudustes. EELK kogudused on kogunud aruannete alusel 4,5 miljonit annetusi. Mitte ükski mittetulundusühing, v.a annetused Ukraina heaks, ei kogu nii palju annetusi Eestis.*“

Mitmel sinodil on peapiiskop rõhutanud, et noored tahavad, et nad oleksid kaasatud: „*Ei saa olla sõnum, et käid leeris ära ja järgneva 50 aasta tegevus on kirikupingis istuda ja kuulata.*“ Noori saab kutsuda näiteks keskkonnateadlikkuse projektidesse, mida peapiiskop Viilma samuti kutsus üles arendama: „*Meie ülesanne on hoida ja harida! Seda ka lahus rohepöörde üleskutsetest. Maal pole vaja luua putukahotelle nagu Tartus või Tallinnas, need on juba olemas. Võiks äkki mõelda, kas peame igal pool muru niitma, saame teha elurikkuse kaitsekohad või kogukonnaaedu, toidujagamiskappe kirikute juurde.*“

Küsimuste vóorus ülemkarjasele puudutati murelikul toonil sooneutraalse abielu küsimust. Peapiiskop Viilma märkis, et teda häirib enim, et ühiskonnas puudub abielu mõiste muutmise küsimuses poliitiline debatt ja et muutustega kiirustatakse. Ta mainis, et oma jutupunktides on ta valdkonna pealkirjastanud „*Juustust, vahuveinist ja abielust.*“ Miks? „*Euroopa Liidus vaieldakse, kas iga piimatoode on juust või on tegu juustulaadse tootega. Samuti küsitakse, kas iga vahuveini võib nimetada šampuseks. Terminid on olulised. Mõistete üle peetakse lausa kohtuvaidlusi. Nüüd on meil abielu mõiste luubi all. Tundub, et selle mõiste sisu muutmine Eesti seadustes ei vääri niigi palju tähelepanu kui vahuvein või juust mujal Euroopas.*“

Kätlin Liimets, ajaleht „Eesti Kirik“ nr 19, 10.05.2023

Laulupäev

Eelmisel aastal taastatud Järva praostkonna laulupäevade traditsioon sai sel aastal jätku Ambla kirikus 20. mail. Osa võttis pea sada lauljat.

„Laulupäev läks väga hästi korda. On väga hingekosutav olla vaimuliku laulu keskkonnas. Suvised kirikukontserdid ei ole alati otseselt vaimuliku sisuga. Selles mõttes laulupäev eristus väga selgelt,“ vaatas praost Katrin-Helena Melder rahulolevalt tagasi korda läinud sündmusele.

Järva praostkonna kõige vanemas, Ambla Maarja kirikus toimunud laulupäeval astus üles üheksa muusikakollektiivi. Alustati ja lõpetati koraaliga ning iga muusikakollektiiv esines kahe-kolme lauluga. Päeva võttis kokku ja ühendas kokku tulnud koorid pidulik ühendkoori etteaste. Tore oli taas kokku saada ja ühiselt kiita ning tänada Jumalat meie riigi ja armsate inimeste eest.

Laulupäeva alguspalve pidas Ambla koguduse õpetaja Tõnu Linnasmäe, tervitussõnad ütlesid Järva vallavalitsuse liige Alari Teppan ning Järva praost Katrin-Helena Melder. Praost tänas ja tunnustas kõiki lauljaid ja koorijuhte väga hea töö eest ja juhtis tähelepanu, et pidu toimus maailma kultuuriarengu päeva eelõhtul. „*21. mail pööratakse erilisel tähelepanu erinevatele kultuuridele, mis on kujundanud meie maailma palet. Nii on meie Eesti kultuur tükike, meie jaoks väga armas tükike, maailma kultuuride n-ö pusles. Meie tänane vaimulik laulupäevgi on pühendatud Eesti Vabariigi 105. aastapäevale,*“ ütles praost Melder ja lisas, et laul tasandab tee Jumala ja inimeste vahel ja tõstab meid kõrgemale argisest.

2018. aastal, mil tähistasime Eesti Vabariigi 100. aastapäeva, toimus Amblas vaimulik laulupäev, kus lubati taas viie aasta pärast kokku tulla. Kuna vahepeal sai praostkonna laulupäevade traditsioon taastatud, siis ühendasime kaks sündmust.

Seekordsel laulupäeval astusid üles Lehtse Kammerkoor (juhendaja Tiiu Tikkerber), Järva-Jaani segakoor (juhendaja Heli Kark), Ambla koguduse ansambel (juhendaja Ave Prints), Anna koguduse ansambel (juhendaja Siret Heinaste), Järva-Peetri koguduse ansambel Petra (juhendaja Siret Heinaste), Koeru koguduse ansambel Madli (juhendaja Anne Pindre), Paide koguduse ansambel Decorus Musicus (juhendaja Janika Oja), pastorite ja organistide (ning teiste kiriku töötajate) ansambel Püha Müristus Omal Viisil (juhendaja EvelyTraublum-Rambi) ning MTÜ Meie ansambel Meie (juhendaja Reet Kaljula). Kokku osales umbes 90 lauljat.



Laulupäev Ambla kirikus

ERAKOGU

Nagu sündmusele kohane, moodustas kava põhiosa Eesti autorite looming; ei puudunud ka Rudolf Tobias, kelle sünnist möödub 29. mail 150 aastat. Lauldi kaunilt, kogu hingest ja südamest. Nii mõnegi etteaste puhul oleks tahtnud lausuda J. W. v. Goethe sõnadega: „*Oh ilus hetk, oh viibi veel!*“

Kui oli aeg tänusõnu öelda, siis et edaspidigi lauljate hääli ikka sama ilusti kõlaks, sai iga kollektiiv lisaks tänukirjadele kingituseks Järva-Jaani koguduse ürditee Hüüdja Hääli. Ning et ikka laule jätkuks, kinkis Amblast pärit helilooja Raivo Kõrgemägi igale kollektiivile oma noodikogu „Kevad südames“.

Ave Prints, Ajaleht „Eesti Kirik“ nr 21, 24.05.2023

Ülevaate koostas

Katrin-Helena Melder, assessor, praost

EELK AEGVIIDU Aleksandri kogudus

Mäe 2, Aegviidu, 74501 Anija vald, Harjumaa, tel 5564 2363, aegviidu@eelk.ee
Tõnu Linnasmäe - hooldajaõpetaja (tel 5647 1859), tonu.linnasmae@eelk.ee
Tiina Lõugas - juhatuse esimees (tel 528 1628); Eve Sisask - organist
Jumalateenistus pühapäeviti 14.00 kaks korda kuus
Arveldusarve: EE502200001120197779

Aegviidu Aleksandri kogudus

Peale oma iseseisva koguduse 30-nda aastapäeva ilusat tähistamist tabas kohalikku ristirahvast suur mure. Nimelt hakkas kirikus altari esine puitpõrand hallitusseene tõttu mitmest kohast läbi vajuma. Olukorraga tutvumas käis vallavanemgi ning esimesed pehkinud põranda osad said üles võetud kohaliku omavalitsuse finantseerimisel. Edasi jäi asi toppama. Juhatusele laekunud hinnapakkumised olid, väikese koguduse võimalusi arvestades, üks ulmelisem kui teine. Jõuluks oli pea pool kiriku põrandast üles võetud ja maapind presendiga kaetud. Aegviidu Kooli kuidagimoodi pooliku põrandaga siiski peetud.

Hooldajaõpetaja valutas selle pärast südant ja andis olukorrast teada internetiavarustes Facebookis ning esinaine Tiina kohalikus ajalehes.

Aeg kulges ning saabus Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine vallas, kuhu kutsuti teiste hulgas nii koguduse esindus, kui Nelijärve Puhkekeskuse omanik ja perenaine Reet Purre. Viimane oli kuulnud koguduse ette kerkinud suurest probleemist ning lubas oma öle alla panna. Õla allapanekust kujunes olukord, kus meil jäi üle vaid vaadata, imestada ja imetleda. Heategija tutvus ise kohapeal põranda olukorraga ning seejärel saatis kohale oma ehitusmeistri. See omakorda töömehed, kes riigikeeles rääkisid vähe, kuid olid väga tublid ja hoolsad. Enne töö algust vaagiti olukorda ning leiti, et parima tulemuse saamiseks tuleb veel üks suur osa põrandast üles võtta. Tööd tehti südamega ning kahe kuuga oli pool kiriku põrandast saanud uue ja väga kvaliteetse väljanägemise. Nelipühal toimus jumalateenistus juba uue põrandaga kirikus.

Kiriku põranda olukorra päästja ise oli äärmiselt tagasihoidlik ega soovinud, et tehtule laiemat tähelepanu osu-

tame või kõlapinda anname. See oleks aga jäänud vaevama koguduse vaimuliku ja juhatuse südant.

Kiriku põranda valmimise tänapühaks sai valitud pühapäev, 16. juuli. Mida aga kinkida tänuks inimesele, kes on elus palju tööd teinud ja palju saavutanud! Siiski oli Nelijärve perenaine meeldivalt üllatunud, kui talle peapiiskopi tänukirja üle andsime. Üleantava tänukirja teksti luges ette assessor praost Katrin-Helena Melder ning väljendas juurde sügavat tänu, et on leidunud suure ja avara südamega inimene, kes väikese koguduse hädast välja aidanud. Ühise pildi tegemisele järgnes kohvilaud koguduse majas. Küsimusele, kui palju kirikule uue põranda tegemine ka maksma läks, pole vastust senini kogudusele laekunud. On poetatud vaid sedavõrd, et välja tuli panna siiski esialgu arvatust enam. Ei saa sugugi öelda, et tänapäeval enam imesid ei juhtu. Aegviidu kirik ja kogudus on seda näinud ja sellest osa saanud. Oleme tänulikud Jumala armule ning soovime heategijale veel palju tegusaid aastaid!

Siinkohal tahan tänada veel mitmeid teisigi, kes kiriku remondiks oma jõukohase annetuse tegid ja panuse andsid. Need annetused on seemneks, et edaspidi korda teha kiriku vihmaveesüsteemid ja paigaldada käärkambrile ning tornile uus katusekate.

Kõige eelnimetatu hea ja ilusa juures pitsitab siiski südant ja torgib hinge järjest vähemaks jääv kirikuliste arv. Vaimuliku ja juhatuse ette kerkib küsimus, kelle jaoks pingutame ja näeme vaeva? Kas ainult mõne matuse ja kontserdi ning üksiku teenistuse jaoks, kuhu veel tullakse. Ohtlik ja lühinägelik on arvata, et küll see kogudus ikka edaspidigi ilma minuta hakkama saab ja toime tuleb. Selline hoiak pole jätkusuutlik. Iga inimese panus on oluline ja väga vajalik, et kiriku kell ikka heliseks ja tema ukseid lahti oleksid. Selleks aidaku meid Jumal.

Tõnu Linnasmäe, koguduse hooldajaõpetaja



Tänapühapäev Aegviidu kirikus uue põranda valmimise puhul

ERAKOGU

EELK AMBLA Maarja kogudus

Valguse tee 2, Ambla, 73502 Järva vald, Järvamaa, ambla@eelk.ee
Tõnu Linnasmäe - koguduseõpetaja (tel 5647 1859);
Jaak Truu - juhatuse esimees (tel 523 8771); Ave Prints - organist
Jumalateenistus pühapäeviti 12.00
Arveldusarve: EE892200001120132572

Ambla Maarja kogudus

Vaadates tagasi aastale näeme, et selles on olnud mitmeid sündmusi ja ettevõtmisi. Nende vähegi ülevaatlikum kirjeldamine nõuaks selles aastavihikus enam mahtu ja ruumi. Teeme siis valiku märgilisematest sündmustest ja ettevõtmistest.

Kaunil kevadisel päeval, 20. mail toimus Järva praostkonna vaimulik laulupäev Ambla Maarja kirikus. Tunti rõõmu kaunistest lauludest, ühisest osadusest ning võimalusest laulda tänuks ja kiituseks Jumalale. Korraldajaks Ambla koguduse organist Ave Prints ühes heade abilistega.

Juulis toimusid kolmandat korda Järva valla piiresse jäävate kirikute päevad ühes loengute, ekskursioonide ja kontsertidega. Südamlik ja armas ning kristlikult usust ja vaimust oli kantud Laikrete perebändi kontsert. Oma tavapärasel headuses esitas keskaegset muusikat ja kiituslaule Neitsi Maarjale ansambel Rondellus. Järvamaa muinsuskaitse nõunik Madis Mikkor rääkis raamatute trükist ja käekäigust läbi aegade. Kiriku kohvikut korraldas Krista Pohla koos kultuuritöötaja Kai Kanariku, õpilasmaleva liikmete ja teiste heade abilistega.

Kuid nagu laulusalngi ütleb, et aeg ei peatu, ja nii terendas silmapiiril juba kiriku nimepäev ühes Ambla vaimuliku ja koguduse esmamainimise 770. aastapäevaga. Seda sündmust tähistasime 13. augustil koos mitmete külaliste ja paljude sõpradega. Isojoki sõpruskogudus, kes meile selleks puhuks külla tuli, üllatas nii oma osavõtjaskonna rohkuse kui vanusega. Saabus kõigi aegade rekordarv külalisi, 37 inimest vanuses kaks kuni üle 85 aastat.

Kõigile sai korraldatud majutus ja toitlustus ning programm, kuhu minna, kellega kohtuda ning mida vaadata. Pärast pikka ja põnevat päeva Rakveres ühes selle linnuse küllastusega, kogunesime laupäeva õhtul, ühiseks osaduseks Reet Riispapi kodusse Aravetel.



Aastapäeva eel Soome sõpradega Aravetel ERAKOGU

Meenutati enam kui kolm aastakümnet kestnud ühist sõprust, lauldi ja nautiti häid ning maitsvaid lauande. Tänu perenaisele koos tütre tütre lahke ja kauni seltskonna vastuvõtu eest ning veelkord Kristalegi kaasabi eest sõprade vastuvõtu korraldamisel. Pühapäeva hommikul, vahetult enne aastapäeva kont-

serti ja missat, võeti ette külaskäik koguduse juhatuse liikme Meelis Tiigemäe ja tema perenaise Piia tuhande puulisse õunaaeda. Asi ei piirdunud ainult vaatlemise ja jalutuskäiguga, vaid sõpradel oli võimalus mõõduka tasu ja hinna eest kaasa osta häid tooteid ning maitsvaid saadusi. Kaunilt ja päikseliselt alanud päev jätkus mitmekülgse, huvitava ja hingepuudutava kontserdiga keskaegse pühakojade võlvide all. Oma talentide, oskuste ja annetega teenisid aastapäeva kirikulisi Volodja Erohin trompetil Iisraelist Haifast, noor talendikas orelimängija, koguduse mehed Mart Rauk ja Jaak Truu, organist Ave Prints ja Isojoki sõprade ansambel, milles laulsid kantor Niina Nikola, diakoniss Jaana Penttilä ja Mirjami Varpelaide.



Ambla koguduse vaimuliku esmamainimise 770. aastapäevale pühendatud kontserdi muusikud ERAKOGU

Lühikese pausi järel jätkus jumalateenistus, kus jutluse pidas sõpruskoguduse kirkkoherra Mika Helander. Kinnitatult Sõna ja sakramendiga mindi ühist lõunat pidama kohalikkude Kirsimarisse. Kosta ja küsida said söögilauas omavahel tuttavad ja sõbrad, kes suhelnud nii aastaid kui aastakümneid. Koosviibimise lõpetuseks said kõik nautida Eda Adamsoni valmistatud väga maitsvat torti, millel ilutses aastanumber 770.

Aastapäevale järgnes mõningane hingetõmbeaeg ja siis hakkas pinget kruvima eelseisev korraline praosti visitatsioon koos komisjoniga. See sai teoks lehtede langemise ajal, 28. oktoobril. Vaadati üle koguduse elu ja olu, töövaldkonnad ja hooned. Jagati tunnustust ning juhiti tähelepanu lünkadele, mis tahavad täitmist. Aasta jooksul on remonditud pühakoda ja pastoraadi trepp. Kirik sai augustis kaunilt renoveeritud idaakna, teine lõunapoolne restaureeritud aken ootab peagi ettepanekut, käärkambri välisuks tegi läbi põhjaliku uuenduse. Tänu nii restaureerijatele kui toetajatele ja annetajatele. Lähemalt neist asjust saab lugeda Ambla Maarja koguduse Facebooki lehel.

Suureks mureks kogudusele on suve lõpus kabeli laes avastatud majavamm ja aina hõredamaks muutuv pastoraadi katus. Kogudus on teinud mitmeid taotlusi ning loodab, et saab ja leiab abi vajalike probleemide lahendamisel. Seni on Jumal meid oma armuga saatnud, hoidnud ja kandnud.

Tõnu Linnasmäe, koguduse õpetaja

EELK ANNA kogudus

Anna, 72601 Anna, Paide linn, Järvamaa, anna@eelk.ee, anna.eelk.ee,
facebook.com/AnnaKogudus
Andres Tšumakov - hooldajaõpetaja (tel 510 9926);
Peep Heinaste - juhatuse esimees (tel 515 3667); Siret Heinaste - organist
Jumalateenistus kuu 2. ja 4. pühapäeval 12.00
Arveldusarve: EE711010702000731007

Anna koguduse tänuväärt aasta

Suur tänu kõikidele, kes Anna kogudust ja kirikut armastate ja nendest hoolite ning ikka armastanud ja hoolinud olete. Tänu nii nähtavale kui ka nähtamatule kogudusele. Tänu Teile on ka sel, 2023-ndal ajastajal, kirik ja kogudus oma tööd ja tegevust Annas jätkata võinud. Pole alati kohapeal näha suuri hulki, kuid inimestepuudusel pole midagi ka ära jäänud. On rahulikult ja pingutamata tehtud vaimulikku külvitööd ning Jumala Sõna austajaid ja vajajaid on püsikindlalt ja muutumatult. Kasvamise saabki anda ju lõpuks vaid Jumal.

Kirikus on toimunud leeripüha, mille leeritootuse andsid kaks väga meeldivat ja sümpaatset noormeest – Keiro ja Raigo.

Toimus suurepärase laulatustalitus, mis läbi pühakoda sai eelnevalt võrratult ilusasti piduehtesse ja lilledesse rüütatud.

Inimesi on väärikalt Jumala Sõna ja palvega saadetud viimsele teekonnale ja õnnistatud pikale unele.

Häirimatus-stoilises rahus ja järjekindluses toimuvad regulaarselt pühapäevased jumalateenistused.

Jumalateenistustel on abiks pühakirjatekstide lugemisel koguduse juhatuse esimees Peep Heinaste ja koguduse

liige Katre Nukka. Suureks abiks on vaimulikule ka koguduse endine vaimulik õpetaja emeritus Lea Heinaste. Tasemel orelimängu eest saab tänu ütelda koguduse organistile Siret Heinastele. Samuti tänu Siretile koguduse ansambli juhtimise eest!

Anna kalmistu, mis kuulub Anna kogudusele on tänu juhatuse esimehele Peep Heinastele, kes on ühtlasi ka kalmistuvaht, hästi korrastatud, hooldatud. Seega - *Vaht „vahib“* või õigemini peab vahti suurepäraselt. Selle töö juures on Peepu kindlasti ja isaliku hoolega aitas Peebu isa Toomas. Kahtlemata tuleb tänades ära märkida ka talgupäevadel appi tulevaid inimesi.

Nõnda, et elu ja inimesed ei ole Annast pärast suurest maanteest eemalejäämist mitte kusagile kadunud. Kuigi vahest on tunne, et sooviks keset tekkinud vaikust suure häälega hüüda – Inimesed, auuu...!!!

Ja inimesed ikka tulevad!

Ja kui näed neid siis tulemas – olgu nähtavast või ehk ka nähtamatust kogudusest, siis võib õhates öelda – Jumal olgu tänatud!

Andres Tšumakov, koguduse hooldajaõpetaja



Leeripoisid Anna kirikus Nelipühal, 28.05.2023

ANDRES TŠUMAKOV

EELK JÄRVA-JAANI Ristija Johannese kogudus

Pikk 26, Järva-Jaani, 73301 Järva vald, Järvamaa, tel 386 3114, jarva-jaani@eelk.ee

jarva-jaani.eelk.ee, [facebook.com/ EELK-Järva-Jaani-Ristija-Johannese-kogudus](https://www.facebook.com/EELK-Järva-Jaani-Ristija-Johannese-kogudus)

Katrin-Helena Melder - koguduseõpetaja (tel 5343 5774);

Priit Seire - juhatuse esimees (tel 503 2024); Ago Tint - organist; Tene Metsma - noortetöö juht;

Riina Seire - diakooniatöö tegija (tel 517 1217); Anneli Linde - misjonisekretär (tel 527 8567);

Gerly Algeus - koguduse sekretär (tel 5811 4034); Kristi Tarasov - pühapäevakooli õpetaja (tel 515 2685)

Jumalateenistus pühapäeviti 11.00

Arveldusarve: EE191010702010401000

Visioonipäevast alguse saanud uued ettevõtmised Järva-Jaani koguduses

Visioonipäev ja õhtupalvused

Pühapäeval, 16. aprillil kogunesid nõukogu liikmed, töötajad ja vabatahtlikud pastoraati visioonipäevale, et üheskoos analüüsida kogudusetöö hetkeseisu ning mõelda, kuidas edasi minna, mida üheskoos veel ära teha. Meie mõtteid aitas suunata ja inspireeris misjonär Liisa Rossi. Viimase paarikümne aasta jooksul on olnud meie peatähelepanu lagunevate hoonete renoveerimisel ja restaureerimisel. Täna võime olla tänulikud, et kõik hooned on päästetud. Jäänud on tööd, mida saame teha, kui projektidest õnnestub tööde põhiosa summaks toetust saada. Tõdesime, et nüüd on meil enam aega tegeleda elavate kivide ehk meie koguduse liikmete ja kogukonna inimestega. Siinjuures on väga oluline mõelda, mida vajame selleks, et vaimulikult kasvada. Apostel Peetrus on oma esimeses kirjas öelnud: „Laske ka endid ehitada elavate kividenä vaimulikuks kojaks. Saage pühaks preesterkonnaks, kes toob vaimulikke ohvreid, mis on Jumalale meelepärased Jeesuse Kristuse kaudu.” (1Pt 2:5)



Visioonipäeval osalejad

ERAKOGU

Vaimulik kasvamine saab toimuda Jumala Vaimu juhatusel, tulles kokku palveks ja Pühakirja uurimiseks. Nii taaselustasime koguduses õhtupalvused. Koguneme kord kuus pastoraati ning võtame uurida Piibli erinevaid raamatuid. Sellel aastal oli selleks apostel Pauluse kiri filiplastele. Õhtupalvusel täname ja kiidame Jumalat, palvetame koguduse igapäeva tööde-toimetuste eest, esile kerkinud murede ja probleemide ning oma koguduse liikmete ja nende eest, kes eestpalvet on soovinud.

Pühapäevakool

Oleme rõõmsad, et ka sellel aastal jätkus lastele pühapäevakool. Kogunetakse pastoraati pühapäeviti ning tunde viib läbi koguduse nõukogu liige Kristi Tarasov. Uut õppeaastat alustasime tugevat tuult, vihma ja külma trotsides 08. oktoobril sügise kauneima püha ehk

lõikustänapüha pühitsemisega. Jumalat tuleb kiita ja tänada iga ilmaga ja igal ajal.



Pühapäevakoolitöö algus lõikustänapühäl

ERAKOGU

Piibliaja toidud

Visioonipäevast kasvas välja mõte kord kuus koguneda kokakunsti, Piibli uurimise ja rõõmsa osaduse õhtule "Piibliaja toidud". Esimest korda saime kokku 10. oktoobril ja valmistasime uskumatult maitsevat, lihtsat ja toitvat Jaakobi läätseleent ning ahjusooje beduiini leibasid. Uurisime Piiblist Jaakobi ja Eesavi lugusid ning tõdesime, et need vanad lood on aktuaalsed tänaselgi päeval ja mõjutavad meie elu. Vaatasime ka, kuidas kunstnikud on neid piiblitlugusid oma maalidel kujutanud ning kuulasime lugusid beduiinide elust minevikus ja tänasel päeval. Koguduse sellise töövormi eeskujuna saime Haapsalu kogudusest, kus on juba aastaid kogunenud üheskoos kokkama ja Piiblit uurima „Piibel köögis“ raames. Plaanis on uuel aastal kindlasti kohtuda ka mõtte algatajatega ning teha üheskoos midagi põnevat. Jätkuvalt on kõik huvilised ühisele osadusõhtule tere-tulnud!



Piibliaja toidu valmistajad

ERAKOGU

Kiriku kaastöölise kuldne märk Silva Kärner'ile

Meie koguduse juhatuse aseesimees Silva Kärner pälvis 70-ndal sünnipäeval Koguduse kaastöölise kuldse märgi ning peapiiskop Urmas Viilma tänukirja pikaage panuse eest kohaliku kultuuriloo, sh kirikuloo uurimise, jäädvustamise ja esitlemise ning kohusetundliku töö eest koguduse juhtorganites. Silva Kärner on alates 2001. aastast koguduse nõukogu liige ja revisjonikomisjoni esimees ja 2009. aastast koguduse juhatuse liige ning 2021. aastast juhatuse aseesimees. Tema eestvedamisel valmis koguduse esimene arengukava, mida on järjepidevalt täiendatud ning see on olnud koguduse elu organiseerimise ja igapäevatöö praktiliseks alusdokumendiks. Alates 1985. aastast on Silva Kärner põhjalikumalt tegelenud Järva-Jaani kultuuriloo uurimise, selle talletamise ning tutvustamisega, sh on ta tegelenud järjepidevalt Järva-Jaani kiriku ja koguduse elu esitlemisega meie kohalikus kogukonnas, maakonnas kui ka kogu Eestis. Õppealajuhatajana oli tema teeneks kristliku kultuuriloo valikaine sisseviimine 2006. aastast Järva-Jaani Gümnaasiumi õppekavasse, mida õpetatakse 2. ja 5. klassis tänase päevani. Ta ise õpetas aastaid uurimiskursust ja suunas õpilasi kohaliku kultuurilugu, sh kirikulugu uurima ja uurimustöid kirjutama. Silva Kärner koostas mahuka Järva-Jaani kultuurilugu, sh kirikulugu tutvustava püsinäituse Orina mõisa ning on seda järjepidevalt muuseumikülastajatele tutvustanud ning inimesi kirikusse suunanud. Täna tegutsevas Järva-Jaani Muuseumikeskuses on ta üles seadnud kaasaegse näituseprogrammi kohalikest kultuuriloost ning, sh Järva-Jaani kirikut ja kogudust tutvustava näituse.



Kuldne märk Silva Kärnerile

ERAKOGU

Koguduse elu saab edeneda, kui igaüks oma annete ja andidega kaasa töötab ning oma panuse annab. Siinkohal südamlilik tänu kõigile, kes on meie koguduse elus kaastööd teinud ja jätkuvalt tegemas ning abi ja toetuse eest!

Katrin-Helena Melder, koguduse õpetaja

EELK JÄRVA-MADISE Püha Matteuse kogudus

Järva-Madise kirikla, 73409 Järva vald, Järvamaa, tel 5596 6140, jarva-madise@eelk.ee
facebook.com/EELK-Järva-Madise-Kogudus
Jane Vain - koguduseõpetaja (tel 5451 6999);
Meeri Metso - juhatuse esimees (tel 524 9707); Eve Sisask - organist
Jumalateenistus pühapäeviti 11.00
Arveldusarve: EE451010702005325007

EELK Järva-Madise koguduse elu 2023. aastal

Praegustel rahututel aegadel on kiriku ja koguduse sõnum Jumala rahust ja Tema armastusest järjest olulisem, hingehoidlik kohalolu ja avatus kõigile, ka mittekristlastele oluline. Kirik ja kogudus on osa kogukonnast, kultuuri- ja ajaloo paikkondlikult ja ka laiemalt.

Suvel 2023 Vargamäe muuseumis Piibe Teatri poolt etendatud "Issanda teener" tõi üsna olulisel määral laiemasse teadvusse nii osakese kirikuloost kui ka Järva-Madise kiriku. Augustikuine Eesti Kunstiakadeemia tudengite nädalane krohvüuringute praktika Anne Randla ja Hiikka Hiiopi juhtimisel kirikuhoones tõi esile põnevaid leide, eriline oli väga hästi säilinud pühitsusristi avamine altari kõrval. Märtsikuine kirikujooks meelitas Järva-Madisele maratoni- ja poolmaratonihuvilised, kes ümbruskonna teedel kõndisid või jooksid 42 või 21 km. Traditsiooniks saanud Kirikute päevadel toimusid kirikus ja pastoraadis kontserdid, näituse koolitused ja mõnus kohvikusumin. Sel aastal tähistati koguduse nimepäeva, madisepäeva, kontserdi ja jumalateenistusega.

Nii nagu Kirikute päevad toovad kirikut ja kogudust paremini nähtavale kui üht loomulikku osa ühiskonnast, nii teeb seda ka koostöö kohaliku omavalitsuse ja mittetulundusühingutega. Esimene aitab jätkuvalt

kalmistute eest hoolt kanda rahalise panusega. MTÜ Meie liikmed on võtnud südameasjaks koguduse riideaida pärandiga tegelemise ja on abikäe külge pannud Maraka kalmistu talgutel ning puudeladumisega pastoraadi juures. Eriliselt tuleb esile tõsta kahte lipu õnnistamist – Albu kogukonna lipp õnnistati kogukonnapäeval juunikuus Albu kooli juures ning Orgmetsa küla lipp kirikus juulikuus. Pirita Kloostri Sõprade Selts on kaasanud koguduse ja kogukonna Pirita-Vastseliina palverännutee arendamisse, millest on kasu nii teelistel kui paikkonnal. Kogukonna liige Malle Pau pälvis EELK aukirja kohaliku kalmistulooga tegelemise ja selle pärandi salvestamise eest Kirikute päevade raames. Meelis Rihkrand, Viktor Vösotski ja Reet Kaljula arvati tänukirja vääriliseks nende hea panuse eest.

Taevasa on õnnistanud tervikuna koguduse igapäevategemisi, talgud ja korrastustöid kalmistul ja kirikuhoone juures. Usaldus inimeste vastu on õigustanud kirikuhoone avatuna hoidmist kevadest sügiseni nii palju kui ilm lubab. Kogudusega on liitunud kaheksa inimest, kes oma oskusi ja ande panustavad nii palju kui võimalik. Ent kõik on võimalik, kui usaldada Jumalat, olla kannatlik ja tunda tehtust, ka näiliselt pisimast, rõõmu ja olla tänulik. Aitäh, Meeri, Merike, Meelis, Viktor, Jaak, Dario, Kalju, Joel, Reet, Malle, Heli, Aune, Triin, Hirvo, Helle, Kaja,

Küllike, õpilasmalevlased, EKA tudengid, Meelis, Sirje, Eve, Andrus, Liina, Leelo, Jürgen, Kaja, Kai ja paljud teised, kes koguduse- või kogukonnaliikmetena ja koostööpartneritena on andnud oma panuse, et Järva-Madise kogudus ja kirik kestab ning saab teha seda, milleks on kutsutud ja seatud – olla maa soolaks ja

maailmale valguseks, jagada Sõna ja sakramenti ning teha seda nõnda nagu prohvet Miika sõnab: *Mida nõuab Issand sinult muud, kui et sa teeksid, mis on õige, armastaksid headust ja käiksid alandlikult koos oma Jumalaga?* (Mi 6:8).

Jane Vain, koguduse õpetaja



Järva-Madise kiriku pastoraat

JANE VAIN

EELK JÄRVA-PEETRI Püha Peetruse kogudus

Peetri, 73101 Järva vald, Järvamaa, tel 386 4441, jarva-peetri@eelk.ee

facebook.com/EELK-Järva-Peetri-Kogudus

Katrin-Helena Melder - hooldajaõpetaja (tel 5343 5774); Jaanus Tammiste - diakon (tel 514 1486);

Siiri Tammiste - juhatuse esimees (tel 505 3215); Siret Heinaste - organist

Jumalateenistus kuu 2. ja 4. pühapäeval ja kirikupühadel 10.00

Arveldusarve: EE7810107020007300008

Järva-Peetri kogudus ja kirik

Eesti Evangeelse Luterliku kiriku kodulehel öeldakse, et kogudus koosneb enamasti ühes piiskopkonnas – kirikukihelkonnas – elavatest inimestest. Tema eesmärk on nii kuulutuse kui ka tegudega levitada rõõmusõnumit Jumala armastusest. Kristlik kogudus on nagu suur pere, mille rikkus peitub iga liikme erilisuses.

Peame tunnustama, et aastatega on need suured pered väikseks jäänud ja inimesed, kes ennast kogudusega kunagi sidusid, on sellest erinevatel põhjustel eemaldunud. Nii ei ole ka erandiks Järva-Peetri kogudus. Liikmeannetusi teeb iga-aastaselt 50 inimest ja jumalateenistustel - kuulamas rõõmusõnumit Jumala armastusest – käib tavaliselt 4-5 inimest. Rõõmu teeb, et mõnel aastal mõni inimene ristitakse ja vahel toimuvad isegi leerikursused. 2023. aasta oli just selline rõõmus aasta. Ristiti 3 inimest ja leeritati 1 inimene.

Kuigi inimesed kogudusse kuulumist vajalikuks ei pea, siis kirikut peetakse tähtsaks. Teatakse, et kirikus peab igal pühapäeval teenistus olema ja kirik peab igal ajal külastajatele avatud olema. Olen saanud pahandada hommikul pool kümme, et kiriku ukсед olid veel lukus.

Oleme püüdnud kiriku ukсед avatuna hoida ja kirikut ka remontida. 2023. aastal tegime kaks suurt tööd. Kiriku välisuks, mis aastaid väga halvas seisukorras oli, sai lõpuks korda. Toid teostas Puidupoisid OÜ, kes varasemalt on restaureerinud kiriku kaks akent. Enne

restaureerimist tehti uksele värviuuringud. Selgus, et ust kattis kuus erinevat värvitooni. Renoveeritud uks värviti



Järva-Peetri kiriku renoveeritud uks

ERAKOGU



Rolf Roosalu kontsert

ERAKOGU

kõige esimest tooni. Kiriku välisukse näeb välja nii nagu ta oli umbes sada aastat tagasi. Lisaks uksele valgendasime eeskoja ja lasime korrastada elektrijuhtmistiku. Sobivaid valgusteid me ei ole veel leidnud. Kogu tööde maksumus oli üle 4000 euro. Küsisime toetust Leader-meetmest, aga meie taotlust ei peetud abikõlblikuks. Kogudus tegi annetuskampaania. Ukse renoveerimiseks annetas 15 inimest summades 15-150 eurot. Kogu vajaminevat summat me kokku ei saanud, aga inimeste panusest oli väga suur abi.

Aasta tagasi pidime koguduse senisest kantseleist välja kolima. Kuna puudus koht, kus vaimulik saaks inimestega kohtuda, soovisime selleks kohandada kiriku käärkambri. Selle ruumi kõige suuremaks probleemiks oli küte. Kohaliku omaalgatuse programmi abiga soetasime Kodukolle LT OÜ'lt pelletikamina. Täna on meil olemas kergesti köetav ja remonditud ruum, kus vaimulik saab kohtuda inimestega ja kus edaspidi hakkavad toimuma talvised jumalateenistused.

Mainitud sai, et inimesed jumalateenistustel käia ei taha, aga kirikut külastatakse meeleldi. Väga rahvarohked olid Järva valla kirikute päevad. Päev algas õpetaja Joel Siimu loenguga lauluraamatute ajaloo, lisaks said huvilised tutvuda kirikuraamatutega genealoog Andres Kruusmaa juhendamisel, toimusid tornikülastused ja avatud oli Tornikohvik. Öhtu lõppes südamliku ja sooja Rolf Roosalu kontserdiga.

Vaadates tagasi 2023. aastasse, võib rahule jääda.

Õnnistatud jõulupühi ja armuküllast uut aastat soovides,
Jaanus Tammiste, diakon

EELK KOERU Maarja-Magdaleena kogudus

Paide tee 4, Koeru, 73001 Järva vald, Järvamaa, koeru@eelk.ee, <http://koeru.eelk.ee/>

Kristi Säask - koguduseõpetaja (tel 520 0353)

Eltsa Lõoke - juhatuse esimees (tel 5805 6739); Anne Pindre - orelimängija

Jumalateenistus pühapäeviti 12.00

Arveldusarve: EE261010702008531005

Koeru Maarja-Magdaleena kirik ja kogudus

Koeru koguduse jaoks oli aasta 2023 muutuste aasta. Kümme aastat „oma“ õpetajata toimetanud koguduse nõukogu valis 25. juunil koguduse õpetajaks Kristi Säase. Pea viis aastat Saksamaal Württembergi kirikus töötanud õpetajakandidaat käis praosti kutsel kogudusega tutvumas juba veebruaris ning teenis jumalateenistustel alates ülestõusmispühadest ka igakuiselt. Õpetaja alustas tööd 1. augustil.

22. septembril toimus pidulik introduktsiooni-jumalateenistus, kus juhatuse esimees Eltsa Lõoke luges ette peapiiskopi otsuse ja piiskop Joel Luhamets kinnitas Kristi Säase Koeru koguduse õpetajaks.

Kogudus ja kogukond on uue õpetaja huviga, rõõmuga ja tänuga vastu võtnud. Kogudusetöö kõrval panustab Kristi kogukonnaellu ja õpetajana Koeru keskkoolis ning hingehoidjana Koeru hoolduskeskuses.

Praost Katrin-Helena Melder ja diakon Jaanus Tammiste said endiste koguduse hooldajatena nüüd veidi töökoormale kergendust.

Kogudus tänas Jaanust Madlipäeva jumalateenistusel, kui tähistati ka koguduse 735. aastapäeva. Pidulikuks jumalateenistuseks oli jutlustama palutud piiskop Joel Luhamets. Tänuõnu ja lilli jagus pärast jumalateenistust

nii kirikusse kui ka kogudusemajas toimunud pidulauda. Jaanuse tööst ja tegemistest on Koerus kaunid nähtavad jäljed: olgu siis helisevad kirikukellad, säravad aknad, või ainulaadsed kiriku laemaalingud. Tänuõnede eest aga ka kiitust paljude nähtamatute asjade eest.

Kuigi inimesed vahetuvad, jääb nii kuulutustöö kui ka hoolitsus koguduse varade eest ikka samaks. Koroonajärgne majanduskriis on võtnud hoo maha kiriku laemaalingute avamis- ja konserveerimistööd ning oma aega ootab kiriku fassaadiremont, kuid piskuga oli siiski võimalik korrastada kiriku peavärv, renoveerida värvapostid ning paigaldada sadevee äravoolusüsteem.

Suure panuse eest koguduse ellu sai EELK tänukirja Klaarika Johanson, koguduse raamatupidaja, arhiivi korrastaja, koosolekute protokollija ja paljude muude vabatahtlike tööde tegija.

Pühapäeval, 10. detsembril tähistab jumalateenistuse ja pisikese peoga oma 20. tegutsemisaastat ansambel Madli. Algusest peale on Madli juhendajaks olnud koguduse muusikatöö tegija Anne Pindre. Ansambelis on kahekümne aasta jooksul laulnud 26 inimest, praegu koguneb teispäevastesse proovidesse ja jumalateenistusi lauluga kaunistama 6 laulusõpra.

Kristi Säask, koguduse õpetaja



Koeru koguduse õpetaja Kristi Sääsk seati koguduse õpetaja ametisse 22.09.2023

ERAKOGU

EELK KÄRU kogudus

Viljandi mnt 6a, Käru, 79201 Türi vald, Järvamaa, karu@eelk.ee, karukirik.com

facebook.com/pages/Käru-Kirik

Teet Hanschmidt - hooldajaõpetaja (tel 514 6590);

Heili Burmeister – juhatuse esimees (tel 5635 6139)

Jumalateenistus kuu 4. pühapäeval 14.00; Palvus osadus kuu 2. pühapäeval kell 14.00

Arveldusarve: EE612200001120135016

Kirik keset küla

Käru kiriku kõige aktiivsem teenimistöö on olnud juba aastaid Teeliste kiriku raames külaliste vastuvõtmine ning ringkäigud külalistele ja gruppidele. Seda suurt tööd on pikki aastaid vedanud üsna üksinda Ilme Sale, kes tõesti oskab kütkestavalt rääkida, teab nii palju fakte ja sündmusi Käru kiriku ajaloost ning tegevusest otsekui elav entsüklopeedia. Viimastel aastatel on aina enam arenenud ka koostöö Käru Muuseumi ja selle eestvedaja Aljona Suržikovaga, kellega kirik on sõbralikus koostöös vahetanud turismigruppe ning neid üksteisele külastama suunanud.

Traditsiooniliselt alustame kirikuaastat adventitulede süütamisega kirikus, kust soovijatel on võimalus tuli koju kaasa viia. Mälestushetked kirikus toimusid ka sel aastal nagu ikka Eesti Vabariigi sünnipäeval ja muudel tähtpäevadel.

Käru kirikus on toimunud igal aastal ka erinevaid kontserte, sel aastal kõige eredamad elamused tõi kaasa Olav Ehala koos Hanna-Liina Vösaga, kes andsid Käru kirikus heategevusliku kontserdi kiriku siseremondi heaks. Käru kiriku 163. aastapäeval musitseerisid Liina



Saari, Kaarel Kroonmäe ja Tiiu Schüts, Rapla kirikumuusikapäevade raames esines Kärus Estonian Cello Ensemble.

Käru koguduse elus on sellel aastal ehk kõige olulisemaks sündmuseks suhete värskendamine sõpruskogudusega Soomes, Nykarleby ning eriti selle Jepual asuva osakogudusega. Väikese rühmaga

käisime neil selle aasta kevadel külas. Grupike Kärü koguduse esindajaid viibis kolm päeva Jepual ja Nykarleby, kus meid võtsid südamlikult ja soojalt vastu Nykarleby õpetaja Mats Edman ja kaplan Henrik Östman ning Gun ja Hans Sandberg, kelle südames on Kärü kogudus juba palju aastaid.

Veel on Kärü koguduse rõõmsaks uudiseks üks lisandunud osaduse võimalus kirikus. Palju aastaid on Kärü kirikus toimunud ainult üks kord kuus, kui õpetaja Teet Hanschmidt meile on Jumala sõna ja armulauda käinud jagamas. Tänavu kevadel õpetajaga vesteldes

tulime mõttele, et oleks tore korraldada lisaks kord kuus ka väike palvus, kus saame koos aja maha võtta, Jumalale mõelda ning peale palvust lihtsas osaduse-ringis vestelda ja mõnusalt koos olla. Oleme tänulikud, et meie palvustel on juba teeninud erinevaid külalisi muusika ja ka sõnaga. Tänu olgu Jumalale, kes on meid siitsaadik kandnud ja Tema heldus on ikka igal päeval uus.

Kärü koguduse juhatuse nimel
Merje Parts



Kärü koguduse esindus külaskäigul Soome

ERAKOGU

EELK PAIDE Püha Risti kogudus

Väike-Aia 40, 72711 Paide, tel/faks 510 9926, paide@eelk.ee, www.eelk.ee/paide
facebook.com/paidekirik

Andres Tšumakov – koguduse õpetaja (tel 510 9926);

Aivar-Joel Rikk - juhatuse esimees (tel 553 3656);

Olaf Lääne – organist; Tiiu Kiik – organist; Janika Oja – organist-koorijuht

Jumalateenistus pühapäeviti 10.00

Arveldusarve: EE691010702000729006

Sündinud asjade lugu Paide kirikus ja koguduses 2023 ajastaja pääle, pärän Issanda Jeesuse Kristuse sündimist

Armas lugeja! Vana ajastaig nakab otsa lõpma, vastne pea kätte tulema, öeldakse meile vanas tähtraamatus. Kõike, mis sündis sel ajastajal Paide Püha Risti kiriku elus, nendele veergudele kahjuks mahutada ei õnnestu. Jääb siis allakirjutanu isiklik valik, mis oluline ja vääril siin kajastamist.

Aasta alguse jõulujärgne aeg ei andnud palju võimalusi jõudeolekuks ja suureks puhkuseks. Sai juba siis istuda koos paljude heade mõttekaaslastega ja arutada, kuhu seada suunad ja sihid. Jaanuari alguses mälestasime Reopalu kalmistul dr. Hermann Hesselit ning pärast toimus dr. Hesse mälestusraamatu „Tema peab kasvama, mina kahanema” tutvustus Wittensteini tegevusmuuseumis. Jätkus aktiivne ja vilgas muusikaelu nii oma inimeste kui ka kaugemate külaliste kaasabil. Tähistasime vääril Eesti Vabariigi 105. sünnipäeva piduliku lipuheiskamisega

kiriku esisel keskajal ja sellele järgnenud kiriku-kontserdiga. Emakeelepäeval lugesid kirikus 21 väarikat koguduse- ja kogukonnaliiget 3-tunnise *Piibli maratoni* käigus ette terve Johannese evangeeliumi. Vaikse nädala Suure Neljapäeva hommikul sai kuulda rahulikke ja mõtisklevat muusikat VHK keelpilliorkestrilt, keda juhendas Rasmus Puur. Kaasategev oli viulivirtuoos Hans Christian Aavik. Suurel Reedel retklesid EELK Järva praostkonna eestvedamisel ristitee (*via crucis*) palverännakulised Paide linna praegustes ja endistes palvepaikades. Ristitee oli oikumeeniline ning sellel osalesid ka teiste uskkondade esindajad. Ristitee peatusid tehti baptistikoguduses, endise saksa kiriku, vallimäel asunud lossikiriku ja õigeusu kiriku asukohtade juures, metodisti kirikus, uusapostlikus kirikus, kus käivad koos ka katoliiklased, adventistide palvemaja juures, endise Katariina kiriku asukohas ja Püha Risti kirikus.



Suure Reede ristitee

DMITRI KOTJUH

Esimesel nelipühäl tänati koguduse organist Olaf Läänat pikaajase töö eest, mida ta on teinud koguduse ansambli juhendamisel ning õnnistati ametisse koguduse töös ansambel Decorus Musicus Janika Oja juhendamisel.

Augustis tähistas kogudus kiriku oreli 90 sünnipäeva 3-tunnise orelimaratoni, mille käigus musitseerisid oreil Kristel Aer, Anneli Klaus, Aivar Sõerd, Merike Saaremets, Külli Erikson, Anna Humal ja Tiia Tenno. Toimusid ka tavakohased orelipooltunnid Arvamusfestivali ajal.

Väga sügava vaimse elamuse andis paljudele osalejatele Järva praostkonna poolt korraldatud Taize-palvus Arvamusfestivali öhtul ühislaulude laulmisega, kus laulude eestvedajaks oli koguduse ansambel Decorus Musicus.

Koostöös ajakeskus Wittensteiniga toimus septembris taas Reopalu kalmistul ringkäik ajaloolistel haudadel ja vandalismi käigus lõhutud ja hiljem taas korrastatud ja restaureeritud hauatähiste pühitsemine, soovides kõigile, kelle hauarahu sellega rikuti rahu ja õnnistatud surmaund. September tõi Paide kirikusse seoses Arvo Pärdi sünnipäevaga taas Rasmus Puuri ja VHK keelpilliorkestri koos viulivirtuoosi Hans Christian Aavikuga.

Lõikustänapühäl tõi Paide kiriku altarile suure rukkileiva (õigemini kolm erinevat rukkileiba) Eesti Rukki Seltsi poolt Rukkikuningas Hans I (Hans Kruusamägi). Kiriku altaril pühitsetud rukkileibadest said pärast jumalateenistust osa kõik kirikulised ning seda leiba kodustele kaasagi võtta.

Oktoobris said alguse igakuised vestlus- ja kohtumisõhtud kirikus, kus huvilistel võimalus kohtuda erinevate oma ala asjatundjatega ning vestelda religioossetel teemadel.

Suursündmuseks kujunes MTÜ Eesti Murtud Rukkilille Ühingu algatus, mis läbi paigaldati Paide kirikusse küüditamiste ja repressioonide ohvritele mälestusmärk. See avati ja pühitseti hingepäeval, 02. novembril.

Pühitsustalituse toimetab piiskop Joel Luhamets. Kaasa teenisid assessor praost Katrin-Helena Melder, PPA peakaplan Valdo Lust ja *pastor loci*. Väga sobiva ning väarika vaimuliku kavaga astus sel päeval üles Pärt Uusbergi juhendatud koor Head Ööd Vend. Väga suure panuse andis kogu sellele ettevõtmisele Aivar-Joel Rikk.



Murtud Rukkilille mälestustahvel

DMITRI KOTJUH

Isadepäeval toimunud kontsertteenistusel sai koguduse kauaaegne juhatus liige Andres Jalak pühendunud töö eest kirikus koguduse kaastöölise kuldse aumärgi.



Muusikasündmustest võib lisaks eelnevale tuua esile kirikus laulnud Eesti Teaduste Akadeemia mees- ja naiskoori, PPA mälestusteenistusel laulnud Marko Matveret ja Maria Listrat ning Paidest võrsunud muusikuid. Mitmetel puhkudel on kirikus laulnud Paide Meeskoor ja Paide Hammerbecki kooli laululapsed. Mõlema kollektiivi dirigendiks on Malle Anton. Koguduse oma ansambel laulab kirikus vähemalt üks kord kuus.

Heameelt võib tunda koostöö üle mitmete haridus-asutustega, kes külastavad kirikut või kutsuvad koguduse vaimuliku oma asutustesse õpilastega kohtuma. Siinkohal võib nimetada Paide Hammerbecki põhikooli, Paide Gümnaasiumi, Laupa Põhikooli ja Türi Kevade kooli.

Koguduse õpetaja suurimaks rõõmuks on koguduses *minu inimesed*, kelleks on kaheldamatult kõik koguduse töötajad ja liikmed, kirikusõbrad-koostööpartnerid ning iga inimene, kes kirikusse tuleb. Koguduse juhatus on tegus ja toimekas majanduselu korraldamisel ning koguduse õpetajal on seeläbi võimalus teha eelkõige seda tööd, mis jääbki rohkem *vaimuelu sfääridesse*.

Aitäh kõigile, *minu inimesed!!!*

Andres Tšumakov, koguduse õpetaja

EELK TAPA Jakobi kogudus

Õhtu pst 24, 45107 Tapa, tel/faks 322 0099, tapa@eelk.ee, tapajakobikirik.ee

Valdo Reimann – koguduse õpetaja (tel 521 2290)

Evely Traublum-Rambi - juhatuse esimees ja organist (tel 5691 8023)

Jumalateenistus pühapäeviti 10.00

Arveldusarve: EE60220000112008792

Väikene lugu Tapa elust

Käesolevat aastat võib iseloomustada nii, et see on olnud üks tavaline aasta meie elus. Ega selles ei olegi midagi imelikku, kui elaksime tavalisel ajal. Aga kaks aastat ei ole ju tavalised olnud. Hea on mõelda, et sel aastal ei ole pidanud kandma maske ega hoiduma käitlemisest. Kuigi armulaual oleme jäänud ikka sama ettevaatlikuks kui ennegi.

Plaanid, mida oleme teinud, on võinud täituda ja sellest on olnud hea meel. On olnud ristimisi ja leeritamisi. Üle hulga aja on õpetaja ka paare laulatanud. Kuigi jah. Matused on see uus aeg kogudusest eemale viinud või on leitud krematooriumitest parem jutlustaja. Aga ega me ajale vastu saa, see muutub tihti nii kiiresti, et isegi alati ei mõista kõike. Piltidelt vaadates ja oma teenimisaega meenutades, mõistad elu teisenemist.

Jumalateenistused pühapäevadel ja pühadel on peetud ja oleme olnud meeldivalt tänulikud, et ikka on kõigile inimesi jätkunud ja seda ka tormiste ja külmade ilmade puhul. Kuigi välised annetused on vähenenud, on kogudus oma eluga hästi välja tulnud. Ja seda olenemata elektri ja sooja suurest kallinemisest. Vaadates oma Soome sõbruskoguduse tegemisi, ei ela nemadki enam eriti roosiliselt, kus kulude kokkuhoidmiseks on nad pooled jumalateenistused kirikust kogudusemajja viinud. Meie oleme siiski oma kiriku ukseid suutnud lahti hoida nii pühapäevast kui ka hommikupalvustel äripäevadel. Samuti on ka ilusaid kontserte olnud ja tänujulge kuulajaid jätkunud. Eriti rahvarohke oli kellade ansambli „Arsis” kontsert vanameister Aivar Mäe juhatusel.



„Arsise” kellade ansambel Tapa kirikus

ERAKOGU

On käidud ka mälestuspäevadel sammaste juures palvusi pidamas, kuna Tapa garnisonis enam kaplanit ei ole. Ainukordsed olid aga sel aastal sõjaohvrite ümbermatmistele talitused. Tuli kogudusel õpetajal seda kaevamise alguses Tapa pargis teha ja hiljem juba nende uuel haulal Tapa kalmistul koos õigeusu preestriga. Seal nägi ka suhtumise erinevust. Kus eestlaste poolt pastor ja valla tegelased, aga vene poolt lauljad ja mitukümmend koguduse liiget kohal olid.

Sügisel oli ka ilus reis Soomemaale, kus üle mitme aasta taas võisime külakosti maitsta ja selle läbi rõõmsat vennaarmastust kogeda. Jutlustasin jumalateenistusel ltti

kirikus ja jagasin koos kirikhärra asemikuga armulauda. Rahvast oli umbes 70 inimest ja peale teenijate veel kaks pastorit.

Tagasi tulles oma koguduse juurde, peame elama nende inimestega, kes meil on. Rõõm on, et ka siin on väikest edasiminekut näha. Nii õnnistasin sel aastal juurde uue kirikuvanema Svetlana Aimla, kes on väga asjalik ja aktiivne inimene. Samuti on rõõm noortest, keda leeritasin ja laulatasin ja kes on olnud abiks koguduse tegemistes.



Jüri Orman – 75

ERAKOGU

Täname Jumalat, et ka vanad on alles. Nii võisime tähistada meie kauaaegse juhatuse liikme Jüri Ormani 75. sünnipäeva. Kuigi aastad on möödunud ja tihti pole tervis enam see, on Jumal teda ikka hoidnud. Samuti oleme rõõmsad ka Ülle Kipparist, kes kõrges vanuses, 81 aastana ikka veel jõudumööda kogudust teenib. Jumal on meid ikka hoidnud ja ehk hoiab ka edaspidi. Temale võime loota ja Temalt tuleb kõik. Meie inimesed oleme ainult teekäijad. Kui väsimine, tulevad uued ja kõik läheb jälle Jumala juhitud teed. Sooviks aga maailmale rahu ja inimestele mõistliku läbisaamist siin elus. Kui seda kord saame, siis on kõik hästi. Lootust peab ju olema!

Valdo Reimann, koguduse õpetaja

EELK TÜRI Püha Martini kogudus

Kevade 13, 72212 Türi, tel 387 8330, turi@eelk.ee, www.tyrikirik.ee

facebook.com/EELK-Türi-kogudus

Teet Hanschmidt - koguduseõpetaja (tel 514 6590); Urmas Kütt - juhatuse esimees (tel 5668 5651);

Tiiu Schüts - organist, Marju Riisikamp - organist

Jumalateenistus pühapäeviti 11.00

Arveldusarve: EE081010702003970001

Türi kogudus AD 2023

Sel aastal tähistas Türi kogudus 703. aastapäeva. Selle sündmuse raames toimus augustikuul kolm kontserti sarjas „Suvemuusika 2023 Türi Püha Martini kirikus”. Kontsertide korraldamise eestvedajateks olid koguduse juhatuse liige Ülle Välimäe Türi Kultuurikeskusega ja koguduse organist Marju Riisikamp. Kontserdid toimusid kolmel laupäeval: 05. augustil kontsert „Ilgaviku viisid”, esinejateks Jane Tiik (metsosopran) ja Marju Riisikamp (orel), 12. augustil kontsert „Sinu käes on mu aeg”, esinejateks Ott Indermitte (bariton), Paul Daniel (kitarr) ja Marju Riisikamp orelil ning 26. augustil kontsert „Pidulik orelimuusika”, esines Marju Riisikamp orelil. Kui tavaliselt on olnud meie aastapäeval külalised ka Soome sõpruskogudusest, siis sel aastal korraldasid nad külaskäigu varasemalt.

26.-28. mail 2023 oli EELK Türi Püha Martini kogudusel külas Soome Siuntio sõpruskoguduse õpetaja Mirja Miettinen, organist-koorijuht Pami Karvonen, diakoniss Mari Sarviaho ja koguduse laulukoor. Laupäeval 27. mail külastati Käru Südamekodu, kus koor andis ka südamliku kontserdi ja veel Käru kirikut ja Käru muuseumi. Nelipühail, 28. mail kõlas Türi kirikus sõpruskoguduse õpetaja jutlus, mängis sama koguduse organist, kes juhatas ka laulukoori. Teenistuse lõpul andsid külalised üle autokoormatäie humanitaarabi Türi vallale Ukraina põgenike laste heaks. Külaskäik möödus sõbralikus ja konstruktiivses õhkkonnas ja kinnitati veelkord suhete jätkumise vajadust.

Eelmisel aastal alanud Ukraina sõda ei ole saanud siiani lõppu ja see sunnib tahestahtmata mõtlema ka koguduse valmisolekule keerulistel aegadel. 13. märtsil toimus Järva-Jaani koguduses Järva praostkonna õppepäev „Kriisilukorraks valmistumine”. Sellest inspireerituna ja kuna kogudusele eraldati ka sel aastal tänu koguduseliikme Kersti Sarapuu eestvedamiseks

Eesti riigi eelarvest toetust, siis otsustati seda kasutada kirikus ja kogudusemajas elektri tagamiseks kriisilukorras. Selleks soetati vastav generaator ja teostati elektritööd mõlemas hoones, et vajadusel saaks teha ümberlülituse generaatorist saadavale elektrile. Lisaks jagus antud toetusest ka vahendeid, et soetada ja paigaldada kogudusemajja õhksoojuspumbad. Kuna majas on ahjuküte, siis on neid vaja ka selleks, et tagada ruumides vajalik soojus sellisel juhul kui ahjude kütmine osutub millegipärast võimatuks.

Lõpuks ka midagi n.ö. kriminaalset. 19. septembril helistati koguduse kantseleisse ja uuriti, kas koguduse kabelis on hoiul mõni surnu. Tõesti kabelis külmutuses oli üks surnu, mille oli sinna toonud Paide Matusebüroo. Selle peale arvas helistaja, et see on ilmselt tema isa. Järgmise päeva hommikul aga selgus, et kabelisse on sisse murtud ja surnu ära varastatud. Püüdsime Paide Matusebüroost informatsiooni saada, kuid meie kõnedele sõnumitele ei vastatud. Meile helistanud lahkunu poeg selgitas toimunut järgmiselt: Nimelt oli ta Paide Matusebürooga kokku leppinud, et tema isa viiakse 5. septembril kremeerimisele ja seejärel saab ta kätte urni tuhaga. Oodanud asjatult kaks nädalat, hakkas ta lubatud urni otsima ja selgus, et kuigi teenuse eest kasseeriti vastav summa oli see siiski täitmata. Sellepeale läks Paide Matusebüroos aga kiireks ja taheti juba 19-ndale septembrile järgneval ööl lahkunut kabeli külmikust kätte saada. Keset ööd helistati kabeli eest vastutavale kirikuemandale Ellen Bergile, kuid mõistetavatel põhjustel ta telefonihelinat ei kuulnud. Seepeale lõhuti kabeli uks ja viidi surnu krematooriumisse. Jääb veel lisada, et pea kolmenädalase surnu külmikust hoidmise eest kogudusele ei tasutud. Kuuldavasti on Paide Matusebüroo oma tegevuse nüüdseks lõpetanud.

Teet Hanschmidt, koguduse õpetaja



Siuntio sõpruskoguduse külalised Türi 28.05.2023

ERAKOGU

EELK VAHASTU kogudus

Vahastu, 79303 Rapla vald, Raplamaa, vahastu@eelk.ee, facebook.com/pages/Vahastu-kirik
Kalle Kõiv - hooldajaõpetaja (tel 501 2325);
Andres Murumägi - juhatuse esimees (tel 5341 4018); Virge Kadarik - orelimängija
Jumalateenistus kuu 2. pühapäeval 14.00
Arveldusarve: EE392200221027409609

Ülevaade Vahastu koguduse 2023. aastast

Vahastu koguduse 2023. aasta üheks kiriklikuks suur-sündmuseks oli kahtlemata pühakoja 140. sünnipäev, mida tähistati kontsertjumalateenistusega Nelipühäl.

Kontsertjumalateenistusel osales umbes 60 inimest ja sündmusele lisas pidulikkust Juuru koguduse segakoor Miikael. Pärast jumalateenistust laulis Jaan Pehk ehk Orelipoiss ja külalisi võõrustati pidulauas.

Külas oli Järva praostkonna praost Katrin-Helena Melder, kes oli palutud jutlustama. Sünnipäevalast ja kogudust tervitas sõpruskoguduse Piirsalu esindus eesotsas õpetaja Kari Antero Tynkkyneniga. Juhatuse esimehe Andres Murumägi sõnul tekkis mõte valida Piirsalu kogudus sõpruskoguduseks ajalugu uurides: „Oleme ajalooliselt seotud. 1853. aastal ostis Vahastu mõisa Ferdinand von zur Mühlen ja toetas Vahastu kiriku ehitust poole summa ulatuses. Ferdinand oli sündinud Kullamaa kihelkonnas Piirisalu mõisas, kuhu tema vend Arthur von zur Mühlen 20 aastat varem ehitas Piirsalu kiriku.“

Sõprus Piirsalu kogudusega algas ajal, mil seda teenis praegu pensionipõlve pidav õpetaja Ants Leedjärv, kes oli kohale tulnud koos Vahastust pärit abikaasa Tooni Leed-

järvega. Just Tooni Leedjärv oli see, kes vereliini pidi ühendas kiriku 140. aastapäeva tema pühitsemisega 29. mail 1883. aastal, kuna tol päeval oli kirikus tema vanaema.

Kirikuhoone tõi aga pilgeni täis Rapla Kirikumuusika Festivali kontsert 14. juulil 2023, mil publiku ette astus juubilar Lembit Saarsalu (75) (tenorsaksofon) koos Susanna Aleksandra (vokaal), Olav Ehala (klaver), Toomas Rull'i (löökpillid) ja Toivo Unt'iga (kontrabass). Kontsert kandis nime "Arusammas". Jälgides publiku ovatsioone, siis tundus küll, et kõik said rohkem elamusi, kui oodata oskasid. Loomulikult jäid nii kirikuga kui publiku vastuvõtuga rahule ka muusikud.

Vahastu koguduse omad liikmed võtavad kirikutee ette kord kuus, kuu teisel pühapäeval (14.00). Õpetaja Kalle Kõiv teenib üle kuu, pühitsetes siis ka armulauda, diakon Kristjan Paju vahepealsetel kuudel, teenides sõna ja palvega.

Detsembris on Vahastus jõululaupäeva teenistus 24.12, kell 14.00. Tere tulemast Vahastusse!

Kalle Kõiv, koguduse hooldajaõpetaja



Vahastu koguduse 140. aastapäev

ERAKOGU

+++ SOLI DEO GLORIA +++